

Työ- ja elinkeinoministeriö
Maria Hauptmann

Muistio
6.3.2023

Liite 1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI INNOVAATORAHOITUSKESKUS BUSINESS FINLANDISTA JA BUSINESS FINLAND -NIMISESTÄ OSAKEYHTIÖSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan kumottavan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1147/2017) 2 §:n 2 momentti ja muutettavan 8 a §, sellaisena kuin se on asetuksessa 1384/2018.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Business Finland -organisaatiosta säädetään Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa (1146/2017, Business Finland -laki). Lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (1147/2017, Business Finland -asetus), jota on muutettu valtioneuvoston asetuksella 1384/2018.

Hallituksen esitys (HE 267/2022 vp) eduskunnalle laeiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta annettiin 10.11.2022. Esityksessä täsmennetään erityisesti Business Finland -osakeyhtiön (yhtiö) hoitamia julkisia hallintotehtäviä perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla sekä tehdään muut tarvittavat muutokset lakiin, jotka ovat osoittautuneet tarpeellisiksi Business Finlandin toimintamallin tarkennuttua ja Business Finlandia koskevan lainsäädännön oltua voimassa yli neljän vuoden ajan. Esitettyjen lain muutosten johdosta on tarpeen tehdä muutoksia Business Finland -asetukseen.

Voimassa oleva Business Finland -laki sisältää useita asetuksenantovaltuuksia, esimerkiksi lain 11 §:n 2 momentin nojalla yhtiön tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Lain 14 §:n 1 momentin nojalla rahoituskeskus toimii valtionapuviranomaisena ja tekee valtionavustuslaissa tarkoitettuja valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä, sekä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetussa laissa (449/1988) tarkoitettuja lainapäätöksiä. Päätöksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi esimerkiksi lain 14 §:n 2 momentissa säädetään yhtiön toimivallasta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä. Kyseisen säännöksen mukaan ”Menettelystä sekä päätöksentekoon osallistuvien yhtiön toimihenkilöiden ja esittelijän määräämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella”.

Vaikka yhtiöllä on voimassa olevan Business Finland -lain 14 §:n 2 momentin nojalla toimivalta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä, kuitenkin tulevaisuudessa tarkoituksena on, että yhtiön tekemiä de minimis -rahoituspäätöksiä vähennettäisiin ja lisättäisiin rahoituskeskuksessa työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamalla Business Finlandin ohjauksella (ks. HE 267/2022 vp, s. 16). Yhtiössä tulee säilyttää jatkossa riittävä resurssointi rahoitus-, muutos- ja maksatuspäätösten tekemiseksi sekä turvata päätöksentekomenettelyn sujuvuus.

2 Asian valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20.12.2021 työryhmän valmistelemaan tarvittavat muutokset Business Finland -lainsäädäntöön. Työryhmään kuuluivat jäseninä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin edustajat. Työryhmän työn yhteydessä valmisteltiin muutos Business Finland -asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisesta. Asetusmuutoksesta pyydettiin lausuntoja samanaikaisesti Business

Finland -lain muutoksia koskevan hallituksen esitysluonnoksen kanssa. Lausuntoja pyydettiin suomeksi ajalla 9.5. – 1.7.2022 ja ruotsiksi ajalla 30.5. – 22.7.2022.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmisteli virkatyönä muutoksen Business Finland -asetuksen 8 a §:ään. Business Finlandilta on pyydetty kommentit asetusmuutokseen valmistelun aikana. Asetuksen 8 a §:n muuttamisesta pyydettiin lausuntoja ajalla (maalis-huhtikuu 2023).

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Nykytilassa yhtiö tuottaa rahoituskeskukselle palveluita palvelusopimuksen perusteella, joka tehdään vuosittain rahoituskeskuksen ja yhtiön välillä Business Finland -lain 13 §:n mukaisesti. Säännöksen mukaan palvelusopimuksessa määritellään yhtiön lakisääteisiin tehtäviin perustuvat toimenpiteet ja niistä sille vuosittain maksettava korvaus. Hallituksen esityksen perusteluiden (HE 158/2017 vp) mukaan yhtiön toiminnot liittyivät rahoituskeskuksen tarvitsemien edistämis- ja muiden toimenpiteiden toteuttamiseen. Hallinnollisten tukipalvelujen lisäksi rahoituskeskus teettäisi yhtiöllä lain 3 §:ssä määriteltyjen rahoituskeskuksen ydintehtävien käytännön toteuttamiseen liittyviä tehtäviä, joista merkittävä osa kohdentuisi palvelusopimuksen mukaan yrityksiin ja tutkimusorganisaatioihin tai muihin osapuoliin kuin rahoituskeskukseen. Yhtiö saa rahoituksen valtion talousarviosta palvelusopimuksen perusteella.

Voimassa olevan Business Finland -lain 14 §:n 2 momentissa säädetään yhtiön toimivallasta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä rahoituskeskuksen ohella. Business Finland -lain tultua voimaan 1.1.2018 rahoituskeskus teki kaikki Business Finlandin de minimis -ehtoiset rahoituspäätökset. Tarkoituksena oli, että yhtiö tekisi lain 14 §:n 2 momentissa määriteltyjä valtion -avustuslakiin perustuvia de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä 1.1.2019 alkaen. Valtioneuvoston asetuksella oli siten lain 14 §:n 2 momenttiin perustuen tarpeen säätää yhtiön kyseisten rahoituspäätösten tekemiseen liittyvästä menettelystä sekä päätöksentekoon osallistuvien yhtiön toimihenkilöiden ja esittelijöiden määräämisestä yhtiössä. Yhtiön rahoituspäätösten tekemistä koskeva valtioneuvoston asetus on voitu antaa, kun rahoituskeskuksessa on luotu muun muassa riittävät menettelyt yhtiön rahoitustoiminnan valvomiseksi ja varmistettu, että yhtiössä on tarvittava henkilöstö sekä tietojärjestelmät rahoitustoimintaa varten.

Esityksessä ehdotetaan kumottavan asetuksen säännös yhtiön tuottamista palveluista rahoituskeskuksen ja yhtiön välisen palvelusopimuksen perusteella. Lisäksi ehdotetaan muutettavan asetuksen säännöstä Business Finland Oy:n rahoituspäätöksistä. Esitetyt säännösten muutokset johtuvat osittain Business Finland -lakiin esitetyistä kielellisistä muutoksista hallituksen esityksessä HE 267/2022 vp. Lisäksi nykytilassa yhtiössä tehdään teknisluonteisia tai merkitykseltään vähäisiä päätöksiä, joilla ei ole vaikutusta yhtiön hankkeelle myöntämän rahoituksen suuruuteen. Business Finlandissa on havaittu tarve luopua esittelymenettelyn käyttämisestä kyseisissä asioissa yhtiön hallinnollisen työn sujuvoittamiseksi. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettävän ilman esittelyä ratkaistavista asioista yhtiössä.

4 Pääasialliset vaikutukset

Business Finland -asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisella ei arvioida olevan vaikutuksia Business Finlandin käytännön toimintaan. Säännöksen kumoaminen on luonteeltaan tekninen.

Asetuksen 8 a §:n muuttaminen sujuvoittaisi ja nopeuttaisi päätöksentekoa yhtiössä, kun päätöksentekoa ei vaadittaisi teknisissä tai merkitykseltään vähäisissä asioissa. Merkitykseltään vähäisiä hanketta koskevia muutospäätöksiä tehdään lukumääräisesti enemmän kuin rahoitus- tai maksatuspäätöksiä, minkä vuoksi ehdotettu muutos vähentäisi hallinnollista työtä yhtiössä. Lisäksi ehdotettu muutos yhdenmukaistaisi yhtiössä noudatettavaa menettelyä rahoituspäätöksiin liittyvien asioiden osalta rahoituskeskuksessa noudatettavan

menettelyn kanssa. Tulevaisuudessa on tarkoitus vähentää yhtiön tekemiä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä ja vastaavasti lisätä näitä rahoituskeskuksessa. Ehdotetun asetuksen muutoksen myötä pystytään vähentämään merkittävästi yhtiöön jätettävien päätöksiä valmistelevien ja päättävien henkilöiden määrää.

5 Lausuntopalaute

Business Finland -asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisesta ei esitetty huomautettavaa lausuntokierroksella.

(Täydennetään lausuntopalaute 2023 BF-asetuksen 8 a §:n muutoksesta).

6 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. Business Finland Oy:n tehtävät. Asetuksen 2 §:n 2 momentti esitetään kumottavaksi. Voimassa olevan Business Finland -asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan yhtiö voi tuottaa Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä yhtiöstä annetun lain 3 §:n mukaisiin tehtäviin liittyviä palveluita rahoituskeskuksen ohjauksessa rahoituskeskuksen kanssa laadittavan palvelusopimuksen mukaisesti. Business Finland -lain muuttamista (HE 267/2022 vp) koskevan esityksessä muutettaisiin lain 13 §:ää rahoituskeskuksen ja yhtiön välisestä palvelusopimuksesta. Kyseisessä pykälässä määriteltäisiin yhtiön tehtävät, joihin perustuvat toimenpiteet määritellään palvelusopimuksessa. Lain 13 §:ään esitettävien muutosten vuoksi Business Finland -asetuksen 2 §:n 2 momentti on tarpeen kumota. Säännöksen muutos on luonteeltaan tekninen, eikä säännöksen kumoamisella olisi esimerkiksi tosiasiallista vaikutusta siihen, mitä palveluita yhtiö tuottaa rahoituskeskukselle palvelusopimuksen perusteella Business Finland -lakiin perustuen.

8 a §. Business Finland Oy:n rahoituspäätökset. Asetuksen 8 a §:ää esitetään muutettavan. Business Finland -lain muuttamista koskevassa esityksessä (HE 267/2022 vp) muutettaisiin lain 14 §:n 2 momenttia yhtiön tekemistä de minimis -ehtoisista rahoituspäätöksistä. Esitettyjen muutosten myötä säännöksen *1 momentissa* viitattaisiin ”yhtiön palveluksessa oleviin henkilöihin” ”yhtiön toimihenkilöiden” sijaan. Lisäksi säännöksessä viitattaisiin ”valtionavustukseen” ”valtioneuvon” sijaan. Kyseisten lain muutosten vuoksi on tarpeen tehdä vastaavat kielelliset muutokset Business Finland -asetuksen 8 a §:ään.

Säännöksen *2 momentissa* säädettäisiin siitä, että tietyt säännöksessä mainitut päätökset voidaan tehdä yhtiössä ilman esittelyä. Säännös merkitsisi poikkeusta 1 momentin mukaiseen pääsääntöön, jonka mukaan rahoituspäätöksiin liittyvät asiat ratkaistaan esittelystä. Ilman esittelyä voitaisiin päättää asioista, jotka ovat luonteeltaan teknisiä tai merkitykseltään vähäisiä. Säännöksen perusteella merkitykseltään vähäisinä asioina olisi pidettävä esimerkiksi asioita, joilla ei ole vaikutuksia yhtiön hankkeelle myöntämän rahoituksen määrään. On mahdollista, että rahoitettavassa hankkeessa tapahtuu varsinaisen rahoituspäätöksen teon jälkeen pieniä ja hankkeen suorittamisen tapaan liittyviä muutoksia. Säännöksen perusteella yhtiössä voitaisiin päättää ilman esittelyä esimerkiksi hankkeen vastuullisen johtajan muuttamisesta, enintään kuuden kuukauden jatkoajan myöntämisestä hankkeelle sekä enintään 20 000 euron kustannusarvion muutoksesta tai muista edellä mainittuihin verrattavista vähäisistä muutoksista. Ehdotetun muutoksen myötä yhtiön menettely olisi myös yhdenmukainen rahoituskeskuksessa noudatettavan menettelyn kanssa.

7 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian keväällä, kuitenkin aikaisintaan 1.5.2023. Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen (HE 267/2022 vp) on tarkoitus tulla voimaan 1.5.2023.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisesta ja 8 a §:n muuttamisesta.